

Cséby Géza

Versek és műfordítások

Anyám

fekete kendője sosem volt
megterített ha asztalhoz ültünk
álmaiban otthon járt halottai kísérete úton
míg nem rózsaszín ég alatt kezét megfogta az Úr
és a Mennybe vitte szótalán

Nagyapám

Górczewska utca 14.
Lezárva, katonák, parancs.
Sortűz. 40 vércsík a hóban.

Hideg téli nap volt. December 23.
Másnap Szenteste.

60 év múltán ott álltam, de golyók nyoma sehol.
Sehol a ház, a kerítése.
Csupán egy tábla az új panel falán,
alatta mécses – idegen.

Csu Fu nézi

T. Gy.-nek

Csu Fu nézi a mandulafákat.
Két oszlop közt a tóra lát.
Keze tétován int.
A kulcsok másnál.
Cserszömörce levelén zizzen az ősz.
De a hordók üresen állnak.
A pohárba kiöntött bor örökre ott marad a kőlapon.

És minden változatlan

Az asztalon tört pohár,
kiömlött bor,
ételmaradék.
A lakomának vége.
Páran még visszajárnak,
elcsennek egy-egy morzsát
az asztról,
üvegek aljáról megisszák
a bort.

Kezdetben tétovák, majd
hangjuk egyre bátrabb,
harsány és kérkedő.
Már nem figyelnek egymásra,
mondataik hangzavarában
üres szavak egymásutánja.
Imbolygó árnyak a falon,
átkarolják az éjszakát.

Mene tekel fáesz.

Az asztalon tört pohár,
kiömlött bor,
ételmaradék.

És minden változatlan.

Grażyna Maria Sendal

Magyarország (Węgry)

I.

Lombjavesztett lengyel
Orgonaágot
Küldök Magyarországra.

Barátaim, a gyógyszer
Közé tegyétek.
Lengyel gabona, arany
- Kőszén közé.

Lombjavesztett orgonaágot
Nővéremnek küldöm,
Az aranyhajúnak,
Ki földre szegezze fegyverét.

Orgonaágot küldök,
Hogy ott is megeredjen,
Virágot hozzon
Kis fehér kerubinokat.

Ne sírj, de emeld fel
Könnyes fegyvered és ölj
Ölj és élj, hogy tavasszal
Virágbaboruljanak az orgonák.

II.

Megismered őt arról,
Hogy egyik kezével

Gyógyszert ad,
A másikkal tankot vezet
Hazád földjére,
Hogy széttapossa.

Megismered őt arról,
Hogy a homlokán jel van,
Vörös, akár Balladynáé,
Lemoshatatlan jel.
Hacsak le nem téped
A sisakkal és fejével együtt.

Megismered őt arról,
Hogy vörös lobogóval
Betömi szádat,
A kiáltani készülő
Nytított szádat,
És befogott szádra köpnek.

Megismered őt arról,
Hogy halkán lépked
A halottak lágy, puha haján.
Sok halott, rengeteg halott,
Halott-hegyek. Kísérteties!

III.

Aranyszőke fürtű leány,
Mid maradt?
A tragédia, az örület, a fájdalom,
És a földre szegezett fegyvered.

Te leány, égő szemedből
Simítsd hátra hajad.
Nézd, mögötted tankok,
Szülővárosod utcájának kövén!

Te csak egyszer álltál így,
Amikor lefényképeztek.
De most felemeled fegyvered
És szembenézel a harckocsival!

A hajad vajon aranyszőke,
Vagy csak ősz, megőszült?
Te nem őszülhetsz meg,
Mert tavasszal kisüt a nap.

IV.

Akár légnyomás préselte test,
Akár az ember, ki lassan nő,
Míg sajátja nem lesz az erő;
Olyan ez éji Budapest.

Éji ég,
Mint ezüst trombita,
Mint romlott parádék sora
És gyengeség.

Nagy éji ég,
Akár holtak árnya,
Szentelt gyertya lángja,
- Gyengeség

Nincs már remény a napban,
Most bontja fényeit,
Nincs egyetlen ember itt,
Csak megölt társad, mozdulatlan.

V.

Táncolj magyar nép
Csárdást a macskakövön.
Ritmusát
A visszapattanó lövés adja.

Táncolj Budapest,
Bosszantsd örült
Ritmusoddal
Házak holt szemét.

Táncolj, őrvöngy és löjj
Az utolsó percig míg bírod.
Lőjj utolsó leheletedig.
Fejed a harckocsikba verd.

VI.

Ha a tömeg dühös,
Ordítani fog akkor.
Ha fájna bármi,
Akkor lövésre kész.

Ha a tömeg haragos,
Duzzogni fog.
Ha a tömeg őrvöngy,
Bosszút fog állni.

A tömeg éjszakánként
Esőben ázhat.
Budapesti lakásokban
Még tarthat az éj.

De, ha az esőben
Emberi könny is csordul,
Akkor az anya felkelti
Apját, férjét és fiát.

Megáldja őket
Az Úr szenvedésének keresztjével,
S harcokcsik ellen küldi
A jövő Szentjeinek Hármasságát.

VII.

Amikor holtat temetnek,
Mindenki hallgat.
Amikor feldúlják a temetőt,
Mindenki harcra kész.

Mikor az anya
Gyermekeit temeti,
Hallgat, mint a sír,
És halántéka őszül.

Mikor a gyermekek anyját,
A rég eltemetettet,
Kiássák
És csontjait megbecstelenítik,

Mikor keresztet törnek,
Hogy vele a sírban kitépjék szívét,
Gyermekek megfojtják a szentségtörőt.

VIII.

Csárdás, csárdás –
Ropják a fekete fiúk
És szóke leányok,
Fegyverük leeresztve.

Táncok örültje
Foglald el az utcát,
Mert a kozák Budapest
Torkát szorongatja.

1956 októbere

Konrad Doberschuetz

Testvérem (Bracie)

Oly nehéz befogni remegő szánk,
Ha meghatódás bilincse rajtunk,
Mikor forró szívünk dobban ránk
Testvér! Sikoltja fájdalmasan ajkunk.
Ó Testvér, Testvérem, Magyar!
Te távoli s közeli nekem,
Fenséges véred oltára előtt
Alázattal meghajtom fejem.
Ó Testvérem, te dunai magyar,
Lelked fürdeted vérnek tengerén,
Engem honomban fájdalom takar,
Lelkem szavát könnyekbe fojtom én.
Egyedül élek és kutatom
Mikroszkóppal szívemnek baját,
Éterben sikolt a szó, utolsó alkalom:
Testvérek! Európáért vállalunk halált!
Ma közös az ügy és egy a jelszó,
Szívünk egybeforr, vállhoz a váll,
Nekem szent – akárcsak Varsó,
Budapest – mely lángokban áll.
Mégmériк tetteid, ítéletük meghozzák
Vörös erőszak, te volgai had.
Igazság ellen nincsenek bombák,
S véres földből igazság fakad.

.....
Oly nehéz a szónak tartalmat adnunk,
Oly nehéz dicsfényt adni a dalnak.
Ott nagyon szegényes emberi hangunk,
Hol szívek diktálják a forradalmat.

Ford.: Cséby Géza

Dobribán Fatime: